

Nr 41.

Ankom till riksdagens kansli den 31 maj 1919 kl. 1/2 6 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande, i anledning av väckt motion om utsträckning av tiden för avgivande av motioner i anledning av regeringspropositioner.

Närvarande: Herrar Larsson i Västerås, Clason, Hellberg, Bellinder, Olof Olsson*), von Geijer*), von Mentzer, von Zweigbergk, Hulting, Gullberg*), Schyller*), Räf, Henrikson, Engberg, Leander, Hansson i Gårda, Norman*), Persson i Tofta, Vennerström och Runefors.

*) Ej närvarande vid utskottets justering.

I en inom första kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 145, av herr *Lindhagen* har motionären hemställt, »att motions-tiden för regeringspropositioner, framlagda under riksdags lopp, alldeles upphäves och riksdagsordningens ursprungliga, välbetänkta bestämmelser i detta avseende återställas, eller, om detta icke bifalles, att motions-tiden väsentligen utsträcker obligatoriskt i själva författningen och under alla förhållanden alltid blir lika för båda kamrarna.»

Till stöd för sitt förslag har motionären anfört bland annat följande:

»Den som varit med en längre tid i riksdagsarbetet vet mycket väl, att de motioner, som man på detta sätt ur tidsbesparingens synpunkt velat begränsa, tillförne icke på något nämnvärt sätt föranlett dröjsmål med riksdagens avslutning. De bliva icke så synnerligen många och, även om så någon gång är förhållandet, komma de endast med bidrag till en diskussion, som i alla fall med anledning av regeringspropositionen måste äga rum eller kan förutses.

Ännu viktigare är emellertid den omständigheten att riksdagsmän äro
Bihang till riksdagens protokoll 1919. 5 saml. 34 häft. (Nr 41.)

valda för att kunna utöva sin befattning och icke, för att man skall leka blindbock med dem. Ett allsidigt bedömande av själva saken är väl det viktigaste. Den nu tillmätta motionstiden är i och för sig alldeles för kort, för att intresserade skola hinna sätta sig in i en mångfald regeringspropositioner, och detta blir än ogörligare i följd av riksdagsmännens sysslande samtidigt med en myckenhet andra riksdagsärenden.

Nu har visserligen i författningen medgivits, att en kammare skall kunna medgiva utsträckning av motionstiden för vissa behjärtansvärda fall i högst tjugu dagar. All erfarenhet ådagalägger dock, att en dylik rättighet måste vara den enskilde garanterad i själva författningen och icke bero av gunst och nåd från tillfälliga majoriteter, som enligt gamla traditioner dessutom ofta ledas mera av ävlan att undertrycka andras yttrandefrihet än av någon inre känsla för andras rätt. Det första experimentet vid denna riksdags början med de nya bestämmelserna ådagalade deras fullständiga ändamålslöshet. Den vidlyftiga propositionen om ny flottningsslagsstiftning, där bolagsintressets målsmän under inemot femton år haft en privilegerad talan inför regeringens rådslag med väsentligt utestängande av målsmän för de små skogs- och tegägarne, förunnades icke ens av andra kammaren en granskning från de senares sida på åtminstone tjugu dagar. Ett yrkande därom avlogs på hemställan av bolagsintressets målsmän av representanterna för södra och mellersta Sverige i likgiltighet för en myckenhet småfolks öden uti det övriga fäderneslandet.

Det står i grundlagarna att endast nödiga och nyttiga förändringar skola vidtagas i dem. I detta fall har en formalism utan innehåll fått i strid mot detta stadgande göra sig gällande emot författningens anda och mening. Ja, formaldemokratien tilläts meningslöst till och med göra gällande, att ett bifallet yrkande om förlängd motionstid inom ena kammaren icke skulle få komma motionärer i den andra kammaren till godo. I namn av kamrarnas »lika behörighet och myndighet» ansåg riksdagens majoritet vid den nya bestämmelsens antagande det vara en angelägenhet av vikt, att möjligheter till olika motionstider för kamrarna upprätthölls.»

Utskottets
yttrande.

De nu gällande inskränkningarna med avseende å tiden för avgivande av motioner hava beslutats vid 1918 års riksdag. Vid innevarande års riksdag — den första, vid vilken de tillämpats — hava vissa olägenheter yppats av desamma, men utskottet finner dock, att den tid, inskränkningarna i motionstiden ägt gällande kraft varit allt för kort för att ett slutligt omdöme om deras värde nu skulle kunna fällas. På grund härav får utskottet hemställa,

att ifrågavarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 31 maj 1919.

På konstitutionsutskottets vägnar:

VIKTOR LARSSON.

Reservationer

- 1) av herr *Clason*, mot utskottets motivering.
 - 2) av herr *Vennerström*.
-